

### Solution Number 1

“The traditional rituals must be studied as artistic forms of religious expression, which in every age need to be re-examined from the point of view of their truth and their relevance to the spiritual needs and interests of the times. Whatever is merely archaic and no longer awakens religious thought and emotion, even in those who are familiar with its traditional meaning, must be discarded.” – (Eugene Kohn, Proceedings of the Rabbinical Assembly 1953, p. 187)

### Solution Number 2

“The problem is not how to revitalize prayer, the problem is how to revitalize ourselves....Religious movements in our history have often revolved around the problem of liturgy...To Kabbalah and Hasidism the primary problem was how to pray; to the modern movements, the primary problem was what to say. What has Hasidism accomplished? It inspired worship in a vast number of Jews. What have the moderns accomplished? They have inspired the publication of a vast number of prayerbooks.” – (Abraham Joshua Heschel, Man’s Quest for God, p. 77, 83)

“We must learn how to study the inner life of the words that fill the world of our prayerbook. ... it is not enough to have met a word in the dictionary and to have experienced unpleasant adventures with it in the study of grammar. A word has a soul, and we must learn how to attain insight into its life....

This is our affliction – we do not know how to look across a word to its meaning. We forgot how to find the way to the word, how to be on intimate terms with a few passages in the prayer book. Familiar with all words, we are intimate with none...The same word may evoke new understanding when read with an open heart....**What we need is a sympathetic prayerbook exegesis.**” – (Abraham Joshua Heschel, Man’s Quest for God, p. 78, 81, 83)

### The Literary Approach

“[T]he meaning of the liturgy exists not so much in the liturgical text per se as in the interaction between the liturgical text and the biblical intertext. Meaning, in the mind of the reader, takes place between texts rather than within them.”

Reuven Kimelman, “The Shema’ Liturgy” *Kenishta*, 1 (2001) p. 28

| The First Blessing of the Amidah                                                      | 1) בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, |
|---------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|
| 1) Blessed are You, YHVH, Our God and God of our ancestors                            | 2) אֱלֹהֵי אֲבֹרָה, אֱלֹהֵי יִצְחָק, וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב    |
| 2) The God of Abraham, the God of Isaac, and the God of Jacob                         | 3) הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, אֵל עֲלִיוֹן,  |
| 3) The great, mighty, and awesome God                                                 | 4) גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים,                              |
| 4) God Most High                                                                      | 5) וְקוֹנֵה הַכֹּל,                                       |
| 5) Who performs acts of lovingkindness                                                | 6) וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אֲבוֹת,                               |
| 6) And Creator of All                                                                 | 7) וּמַבִּיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ      |
| 7) And remembers the lovingkindness of our ancestors                                  | 8) בְּאַהֲבָה :                                           |
| 8) And brings a redeemer to their children’s children for His name’s sake, with love. | 9) מְלַךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן :                   |
| 9) Helping, saving and shielding king!                                                | 10) בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מֶלֶךְ אֲבֹרָה :                |
| 10) Blessed are You, God, shield of Abraham.                                          |                                                           |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>1) Context of first blessing</b><br/>[God] said, “Do not come closer. Remove your shoes from your feet, for the place on which you stand is holy ground.<br/>He said: “I am the <b>God of your father, the God of Abraham, the God of Isaac, and the God of Jacob.</b>”<br/>Moses hid his face, for he was afraid to look at God... God said further to Moses: Thus shall you say to the children of Israel: <b>YHVH the God of your ancestors, the God of Abraham, the God of Isaac, the God of Jacob</b> sent me to You. This is My name forever, and this is my appellation for all generations...<br/>(Exodus 3:5-6, 15)</p>    | <p><b>שמות פרק ג</b><br/>(ה) ויאמר אל תקרב הלא של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא :<br/>(ו) ויאמר אנכי אלהי אביך אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלהים :...<br/>(ט) ויאמר עוד אלהים אל משה כה תאמר אל בני ישראל יקום אלהי אבותיכם אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב שלחני אליכם זה שמי לעלם וזה זכרי לדור דור :</p>                 |
| <p><b>1a) Midrashic link to first blessing</b><br/>What is the scriptural proof that we say: “Blessed are You, YHVH, our God and God of our ancestors; the God of Abraham, the God of Isaac, and the God of Jacob”? As it says (Ex 3:15): God said further to Moses: Thus shall you say to the children of Israel: YHVH the God of your ancestors, the God of Abraham, the God of Isaac, the God of Jacob...”<br/>- Mekhilta deRebbe Yishmael Bo 16</p>                                                                                                                                                                                   | <p>מכילתא דרבי ישמעאל בא - מס' דפסחא פרשה טז ד"ה ויאמר משה<br/>ומנין שאומרים ברוך אתה יי' אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב שנאמר ויאמר עוד אלהים אל משה כה תאמר אל בני ישראל ה' אלהי אבותיכם אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב</p>                                                                                                                                      |
| <p><b>1b) ...Rabbi Yehoshua HaKohen son of R. Nehemia:</b> At the time God revealed himself to Moses, Moses was a beginner soldier in prophecy. God said: If I reveal Myself with a great voice, I will frighten him. In a small voice, he will not respect prophecy. What shall I do? He revealed himself in the voice of his father Amram. Moses said: What does my father want? God said to him: I am not your father but rather the God of your father. I came to you in seduction so as not to frighten you. “The God of Abraham, the God of Isaac and the God of Jacob” (Ex 3:6b)<br/>- Exodus Rabbah 3:1, ed. Shinan, p. 19-20</p> | <p>שמות רבה (שנאן) פרשת שמות פרשה ג ד"ה ג, א<br/>אמר ר' יהושע הכהן בר' נחמיה: בשעה שנגלה הקדוש ברוך הוא למשה טירון היה משה לנבואה. אמר הקדוש ברוך הוא: אם נגלה אני עליו בקול גדול - אני מבעתו; בקול קטון - בוסר על הנבואה. אמר הקדוש ברוך הוא: מה אעשה? נגלה עליו בקול של אביו עמרם. אמר משה: מה אבא מבקש? אמר לו הקדוש ברוך הוא: איני אביך אלא אלהי אביך, בפתוי באתי אליך שלא תתירא:</p> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>2) How Can We Describe God?</b><br/>There was once one who prayed (the Amidah) before Rabbi Hanina and said: <b>“The great, mighty, awesome, powerful, strong, courageous God.”</b><br/>[Rabbi Haninah] said to him: Have you finished [all the possible] praise of your Master? Were it not that they were written by Moses in the Torah and affixed by the Men of the Great Assembly, we would not even say those <i>three</i> [descriptions]! But you go on saying all of these?! It may be compared to a human king who had thousands upon thousands of gold coins, and people praised him for owning silver. Isn't that a terrible degradation of him?<br/>(Babylonian Talmud Megilah)</p> | <p><b>תלמוד בבלי מסכת מגילה דף כה עמוד א</b><br/>ההוא דנחית קמיה דרבי חנינא, אמר : <b>האל הגדול הגבור והנורא האדיר והחזק והאמיץ</b>. אמר ליה : סיימתניהו לשבחיה דמרדך? השתא הני תלתא, אי לאו דכתביניהו משה באורייתא ואתו כנסת הגדולה ותקניניהו, אנן לא אמרינן להו, ואת אמרת כולי האי? משל לאדם שהיו לו אלף אלפי אלפים דינרי זהב, והיו מקלסין אותו (באלף) דינרי כסף. לא גנאי הוא לו?</p> |
| <p><b>3) What Do these Adjectives Mean?</b><br/>For God your God is the God of gods and the Lord of lords. <b>The great, mighty, and awesome God</b> who shows no favor and takes no bribe; who does justice for the orphan and widow, and loves the stranger, providing him with food and clothing - You too must love the stranger, for you were strangers in the Land of Egypt.<br/>(Deuteronomy 10:17-19)</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                     | <p><b>דברים פרק י</b><br/>(יז) כִּי יִקְחֶךָ אֱלֹהֶיכֶם הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וְאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים <b>הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא</b> אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא פָנִים וְלֹא יִקַּח שֹׁחַד :<br/>(יח) עֹשֶׂה מִשְׁפָּט יְתוֹם וְאֶלְמָנָה וְאֹהֵב גֵּר לִתְּת לוֹ לֶחֶם וְשִׂמְלָה :<br/>(יט) וְאָהַבְתֶּם אֶת הַגֵּר כִּי גֵרִים הָיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם :</p>                |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>3a) How Mighty and Awesome is God?</b><br/> Rabbi Simon said in the name of Rabbi Yehoshua ben Levi: Why were they called the men of the great assembly? Because they returned greatness to its earlier place:<br/> Rabbi Pinhas said: Moses established the form of the Amidah: The great, mighty and awesome God.<br/> Jeremiah (32:18) said: The great and mighty God, but did not say awesome.<br/> Why did he say mighty? One who can watch the destruction of His house and be quiet is fittingly called mighty.<br/> And why didn't he say "awesome"?<br/> Because only the Temple is awesome, as it says (Psalms 68:36): Awesome is God from his Sanctuary"<br/> Daniel (9:4) said "The great awesome God" but did not say "mighty". His sons have been captured and imprisoned, so where is His might? Why did he say "awesome"? For the awesome things He did for us in the fiery furnace, He is fittingly called awesome.<br/> When the men of the great assembly arose, they returned greatness to its earlier place: The great, mighty, awesome God (Neh. 9:32).<br/> - Talmud Yerushalmi Berakhot 7:3; 11c</p> | <p><b>תלמוד ירושלמי מסכת ברכות פרק ז דף יא טו</b><br/> ג'ה"ג<br/> רבי סימון בשם ר' יהושע בן לוי למה נקרו אנשי כנסת הגדולה שהחזירו הגדולה ליושנה<br/> אמר רבי פינחס משה התקין מטבעה של תפילה האל הגדול הגיבור והנורא ירמיה אמר האל הגדול הגיבור ולא אמר הנורא<br/> למה אמר הגיבור?<br/> לזה נאה לקרות גיבור שהוא רואה חורבן ביתו ושותק<br/> ולמה לא אמר נורא?<br/> אלא שאי' נורא אלא בית המקדש שנאמר נורא אלהים ממקדשך<br/> דניאל אמר האל הגדול והנורא ולא אמר הגבור<br/> בניו מסורין בקולרין היכן היא גבורתו?<br/> ולמה אמר הנורא לזה נאה לקרות נורא בנוראות שעשה לנו בכבשן האש<br/> וכיון שעמדו אנשי כנסת הגדולה החזירו הגדולה ליושנה האל הגדול הגיבור והנורא</p>                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <p><b>3b) For God your God is the God of gods and the Lord of lords. The great, mighty, and awesome God</b> who shows no favor and takes no bribe – Deut 10:17<br/> <br/> You show kindness to the thousandth generation, but visit the guilt of the fathers upon their children after them. <b>O great and mighty God</b> whose name is YHVH of hosts! – Jeremiah 32:18<br/> <br/> I prayed to YHVH my God, making confession thus: O Lord, <b>great and awesome God</b>, who stays faithful to His covenant with those who love Him and keep His commandments..." – Daniel 9:4<br/> <br/> And now, our God, <b>great mighty and awesome God</b>, who stays faithful to His covenant, do not treat lightly all the suffering that has overtaken us...- Nehemiah 9:32</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <p><b>דברים פרק י</b><br/> (יז) כִּי יִקְוֶה אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וְאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא פָנִים וְלֹא יִקַּח שֹׁחַד :<br/> <br/> <b>ירמיהו פרק לב</b><br/> (יח) עֲשֵׂה חֶסֶד לְאֶלְפִים וּמִשְׁלָם עֹון אֲבוֹת אֶל חֵיק בְּנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר יִקְוֶה צְבָאוֹת שְׁמוֹ :<br/> <br/> <b>דניאל פרק ט</b><br/> (ד) וְאֶתְפַּלֶּלָה לִיקְוֶה אֱלֹהֵי וְאֶתְנַדֶּה וְאֶמְרָה אֲנִי אֲדֹנֵי הָאֵל הַגָּדֹל וְהַנּוֹרָא שְׁמֵר הַבְּרִית וְהַחֶסֶד לְאֶהֱבֵיו וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָיו :<br/> <br/> <b>נחמיה פרק ט</b><br/> (לב) וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא שׁוֹמֵר הַבְּרִית וְהַחֶסֶד אֵל יְמַעַט לְפָנֶיךָ אֶת כָּל הַתְּלָאָה אֲשֶׁר מִצָּאֵתָנוּ לְמַלְכֵינוּ לְשָׂרֵינוּ וּלְכֹהֲנֵינוּ וּלְנִבְיָאֵנוּ וּלְאַבְתֵּינוּ וּלְכָל עַמָּךְ מִיָּמֵי מַלְכֵי אֲשׁוּר עַד הַיּוֹם הַזֶּה :</p> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>4) The First Blessing - Alternate version</b></p> <p>1) Blessed are You, YHVH, Our God and God of our ancestors</p> <p>2) The God of Abraham, the God of Isaac, and the God of Jacob</p> <p>3) The great, mighty, and awesome God</p> <p>4) God Most High, creator of heaven and earth</p> <p>5) Our shield, the shield of our ancestors</p> <p>6) Our security in every generation</p> <p>7) Blessed are You, God, shield of Abraham.</p> <p>(Geniza Fragments, Y. Luger, p. 42)</p>                          | <p>1) בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ,</p> <p>2) אֱלֹהֵי אֲבִרָהם, אֱלֹהֵי יִצְחָק, וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב</p> <p>3) הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא,</p> <p>4) אֵל עֶלְיוֹן קֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ</p> <p>5) מַגְנֵנוּ מִגֵּן אֲבוֹתֵינוּ</p> <p>6) מִבִּטְחוֹנוֹ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר,</p> <p>7) בָּרוּךְ אַתָּה יי, מִגֵּן אֲבִירָהם :</p> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <p>אל עליון      קונה שמים וארץ</p> <p>2) אל עליון גומל חסדים טובים, וקונה הכל,</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <p>גומל חסדים טובים וקונה הכל    וזוכר חסדי אבות<sup>1</sup></p> <p>קונה שמים וארץ<sup>2</sup></p> <p>זכר חסדי אבות<sup>3</sup></p> <p>זוכר חסדי אבות<sup>4</sup></p> <p>וזוכר חסדי אבות<sup>5</sup></p> <p>גומל חסדים טובים (ו)קונה הכל וזוכר חסדי אבות<sup>6</sup></p> <p>גומל חסדים טובים וקונה הכל<sup>7</sup></p> <p>קונה שמים וארץ</p> <p>קונה שמים וארץ</p> <p>קונה ברחמיו שמים וארץ<sup>8</sup></p> <p>וקונה ברחמיו שמים וארץ<sup>9</sup></p> <p>כל גומל חסדים טובים וקונה ברחמיו שמים וארץ<sup>10</sup></p> | <p>אל עליון</p> <p>אל עליון</p> <p>אל עליון</p> <p>אל עליון</p> <p>אל עליון</p> <p>אל עליון</p> <p>אל עליון</p> <p>אל עליון</p> <p>אל עליון</p> <p>אל עליון רם ומושל על כל</p> <p>אל עליון מלך רם מושל על כל</p>                                                                                                                                                   |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <p>מי ידמה לך, ומי ישנה לך, ומי יערך לך, האל הגדול הגבור והנורא, אל עליון, קונה שמים וארץ. נהללך ונשבחך ונפאריך, ונברך את שם קדשך, פאמור, לדוד, ברכי נפשי את יי, וכל קרבי את שם קדשו.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <p>חזן ברוך אתה יי, אלהינו ואלהי אבותינו, אברהם, אלהי יצחק, ואלהי יעקב, האל הגדול הגבור והנורא, אל עליון, קונה שמים וארץ.</p>                                                                                                                                                                                                                                      |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <p>קהל מגן אבות בדברו, מחיה מתים במאמרו,</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |

<sup>1</sup> Standard Bavel version

<sup>2</sup> Standard Eretz Yisrael version

<sup>3</sup> Alliance Israelite Universelle IV 2a; Or. 1080, 13/63 = Wieder, p. 67

<sup>4</sup> T-S 10 H 1/4; 8 H 11/3; H 18/43; 6 H 2/1; Add. 3160/2; TS Arabic 8/10 = Wieder, p. 68-9

<sup>5</sup> AIU IV A 3; T-S NS 230/35 = Wieder, p. 70

<sup>6</sup> T-S 8 H/14; T-S 8 H 9/12 = Wieder, p. 70

<sup>7</sup> Rambam Hilkhhot Tefilah 9:10

<sup>8</sup> Rambam Ibid in Sefer HaBatim and Sefer HaShulhan – see Frankel ed. p. 94. = Wieder, p. 105

<sup>9</sup> Siddur Rav Saadia Gaon, p. 184 = Wieder, p. 107. See Saadia commentary to Gen

<sup>10</sup> Persian Nushah JQR 10 1898, p. 606 = Wieder, p. 107

### 5) Whose God is Being Praised?

When he returned from defeating Chedarlaomer, and the kings with him, the king of Sodom came out to meet him in the Valley of Shaveh, which is the Valley of the King. And Malki-Zedek, king of Shalem, brought out bread and wine; he was a priest of **God Most High (El Elyon)**.

He blessed him, saying:

“Blessed be Avram to **God Most High**, creator of heaven and earth. And blessed be **God Most High**, who has **delivered** your foes into your hand.”

And he gave him a tenth of everything.

Then the king of Sodom said to Avram, “Give me the people, and take the possessions for yourself.” But Avram said to the king of Sodom: “I swear to **YHVH, God Most High, creator of heaven and earth**: I

will not take so much as a thread or a sandal strap of what is yours. You shall not say: “It is I who made Avram rich.” For me, nothing but what my servants have used up; as for the share of the men who went with me - Aner, Eshkol and Mamre - let them take their share.

**After those things**, the word of YHVH came to Avram in a vision, saying: “Don’t fear, Avram, I am a **shield** for you. Your reward will be very great.”

But Avram said: “Lord, YHVH, what can you give me, seeing that I shall die childless and the one in charge of my household is Damesek Eliezer!” Avram said: “Since You have granted me no offspring, my steward will be my heir.”

The word of YHVH came to him saying: “That one shall not be your heir; none but your very own issue shall be your heir.” He took him outside and said: “Look toward heaven and count the stars, if you are able to count them.” And He added: “So shall your offspring be.” And because he put his trust in YHVH, He reckoned it to his merit.

Then He said to him: “I am YHVH who brought you out from Ur Casdim to assign this land to you as a possession.” And he said: “Lord YHVH, how shall I know that I am to possess it?”

(Genesis 14:17-24; 15:1-8)

### בראשית פרק יד

(יז) וַיֵּצֵא מֶלֶךְ סֹדִם לִקְרָאתוֹ אַחֲרֵי שׁוּבוֹ מִהַכּוֹת אֶת כְּדֻרְלֹמֶר וְאֶת הַמְּלָכִים אֲשֶׁר אִתּוֹ אֶל עֵמֶק שָׁוֵה הוּא עֵמֶק הַמֶּלֶךְ:

(יח) וּמִלְכֵי צִדְקַת מֶלֶךְ שָׁלֵם הוֹצִיא לָחֶם וַיָּיִן וְהוּא כֹהֵן לֵאלֹהֵי עֵלְיוֹן:

(יט) וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ אֱבָרָם לֵאלֹהֵי עֵלְיוֹן קִנְיָה שְׂמִים וְאַרְצָה:

(כ) וּבְרוּךְ אֱלֹהֵי עֵלְיוֹן אֲשֶׁר מִגֹּן צָרִיד בִּידָד וַיִּתֵּן לוֹ מַעֲשֶׂה מַכֹּל:

(כא) וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ סֹדִם אֶל אֱבָרָם תָּן לִי הַנֶּפֶשׁ וְהַרְבֵּשׁ קַח לָךְ:

(כב) וַיֹּאמֶר אֱבָרָם אֶל מֶלֶךְ סֹדִם הָרִימֹתִי יָדִי אֶל יִקְוֶה אֱלֹהֵי עֵלְיוֹן קִנְיָה שְׂמִים וְאַרְצָה:

(כג) אִם מִחוּט וְעַד שְׂרוּף נָעַל וְאִם אֶקַּח מִכֹּל אֲשֶׁר לָךְ וְלֹא תֹאמַר אֲנִי הִעֲשֵׂרְתִּי אֶת אֱבָרָם:

(כד) בְּלִעְדֵּי רֶק אֲשֶׁר אֶכְלוּ הַנְּעָרִים וְחֶלֶק הַנְּאֻשִׁים אֲשֶׁר הָלַכְוּ אִתִּי עֲנֵי אֲשָׁכַל וּמִמָּרָא הֵם יִקְחוּ חֶלְקָם: ס

### בראשית פרק טו

(א) אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְּבַר יִקְוֶה אֶל אֱבָרָם בְּמַחֲזָה לֵאמֹר אֵל תִּירָא אֱבָרָם אֲנִכִּי מִגֹּן לָד שְׂכָרְךָ הָרִבָּה מְאֹד:

(ב) וַיֹּאמֶר אֱבָרָם אֲדֹנָי יִקְוֶה מִה תִּתֵּן לִי וְאֲנִכִּי הוֹלֵךְ עֲרִירִי וְבוֹן מִשְׁקָב בֵּיתִי הוּא דִּמְשָׁק אֱלִיעֶזֶר:

(ג) וַיֹּאמֶר אֱבָרָם הֵן לִי לֹא נִתְּתָה זָרַע וְהִנֵּה בֶן בֵּיתִי יוֹרֵשׁ אֹתִי:

(ד) וְהִנֵּה דְּבַר יִקְוֶה אֱלֹוֹ לֵאמֹר לֹא יִירָשֶׁךָ זֶה כִּי אִם אֲשֶׁר יֵצֵא מִמִּעֶיךָ הוּא יִירָשֶׁךָ:

(ה) וַיּוֹצֵא אֹתוֹ חוּצָה וַיֹּאמֶר הִבֵּט נָא הַשְׁמִימָה וּסְפֹר הַכּוֹכָבִים אִם תּוּכַל לִסְפֹּר אֹתָם וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה יִהְיֶה זֶרְעֶךָ:

(ו) וְהִאֲמִן בִּיקְוֶה וַיַּחֲשֶׁבֶה לוֹ צִדְקָה:

(ז) וַיֹּאמֶר אֱלֹוֹ אֲנִי יִקְוֶה אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאוּר כַּשְׂדִּים לָתֵת לָךְ אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ:

(ח) וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי יִקְוֶה בְּמָה אֶדַע כִּי אֵירָשְׁנָה:

